

33. Požívání vína u křesťanů a mohamedánů; požívání nápojů k útěše lidí

DOPIS 33.

Uzbek Radímu v Benátkách

Víno v Paříži je následkem daní, které na ně uvalují, tak drahé, že se zdá, že si předsevzali uvést ve skutek předpis božského Alkoránu, který je zakazuje pít.

Když myslím na neblahé účinky této tekutiny, nemohu ji nepokládat za nejstrašnější dar, jež příroda lidem dala. Jestliže něco poskvřilo život a věhlas našich panovníků, byla to jejich nestřídmost: toť nejotravnější pramen jejich nespravedlností a jejich krutostí.

Řeknu to k hanbě lidí: zákon zapovídá našim panovníkům pít vína, a oni je pijí tak výstředně, že klesají pod lidskou úroveň; pít vína je naopak dovoleno křesťanským panovníkům, a není pozorovat, že by se proto dopouštěli chyby. Duch lidský je rozpor sám: v prostopášném hýření se bouří zuřivě proti předpisům, a zákon, který nás má učinit spravedli-

98

vějšími, slouží často jen k tomu, aby nás učinil hříšnějšími.

Ale když neschvaluji pít tohoto nápoje, který připravuje o rozum, neodsuzuji stejně nápoje, které jej rozveselují. Je moudrostí lidí východních, že proti smutku hledají léky tak starostlivě jako proti nejnebezpečnějším nemocem. Když se přihodí nějaké neštěstí Evropanovi, nemá jiného prostředku nežli četbu filozofa zvaného Seneca; ale Asiaté, rozumnější než oni a lepší lékaři v té věci, pijí nápoje, jež dovedou člověka rozveselit a zažehnat vzpomínku na jeho soužení.

Není nic tak kormutlivé jako útěchy čerpáné z nutnosti zla, marnosti léků, osudnosti určení, řádu Prozřetelnosti a neštěstí postavení lidského. Je výsměchem chtít zeslabit zlo úvahou, že jsme se narodili bídní. Je mnohem lépe vyvést ducha z jeho rozjímání a jednat s člověkem jako s bytostí smyslovou než jako s bytostí rozumovou.

Duše spojená s tělem jest jím ustavičně znásilňována. Je-li oběh krve příliš pomalý, ne-

99

jsou-li duchové dosti očištěni, nejsou-li v dostatečném množství, upadáme do sklíčenosti a smutku. Avšak jestliže pozijeme nápojů, které mohou změnit tento stav našeho těla, stává se naše duše zase přístupnou dojmům, které ji povyrazí, a pocituje tajnou radost při pohledu, jak se, abych tak řekl, do stroje vrací pohyb a život.

V Paříži 25. dne měsíce zul-kaade 1713

100

(příklad
Josef Kopal)

MONTESQUIEU, Charles-Louis. *Perské listy*. Třetí. Praha: Odeon, 1989. ISBN 80-207-0021-8.